

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
The Relationship Between Instructional Leadership of School
Administrators and Professional Learning Community of Schools under
Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3

ภัณฑิรา หวายนคำ¹ และ นริศรา เสือคล้าย²
Pantira Waikham¹ and Narissara Suaklay²
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
School of Education, University of Phayao, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 1pantirabbwai@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แนวคิดเป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัย คือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 327 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกนและทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 1 ชนิด คือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) สถานภาพทั่วไป 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร 6 ด้าน และ 3) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 ด้าน ซึ่งมีการทดลองใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนานักเรียน ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และด้านการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 2. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยภาพรวมซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือ รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านชุมชนกัลยาณมิตร

ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ และด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน 3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูงกับการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยเฉพาะด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และการทำงานแบบร่วมแรงร่วมใจซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาศักยภาพผู้บริหารเพื่อสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ; การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; ความสัมพันธ์

Abstract

This Article aimed to study (1) instructional leadership of school administrators, (2) the professional learning community of schools, and (3) the relationship between instructional leadership of school administrators and the professional learning community of schools under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office Area 3. The sample was 327 school administrators and teachers. They were selected by determining the sample size using Krejcie and Morgan's table and stratified random sampling. The research instrument used in this study consisted of one type: a questionnaire designed in the form of a five-point rating scale. The questionnaire was divided into three parts: (1) general information of the respondents; (2) academic leadership of school administrators, comprising six dimensions; and (3) professional learning community practices, also comprising six dimensions. Analysis data by Descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson product-moment correlation coefficient.

The research results were found as follows; 1. The instructional leadership of school administrators overall was at a high level. The aspect with the highest mean was defining the vision, mission, and goals, followed by curriculum development and instructional management, educational supervision, student development, teacher professional development, and promoting a learning environment, respectively. 2. The professional learning community of schools overall was at the highest level. The aspect with the highest mean was collaborative teamwork, followed by shared vision, shared leadership, caring community, professional learning and development, and supportive structure, respectively. 3. The instructional leadership of school administrators had a positive correlation with the professional learning community of schools at a high level with statistical significance at the .01 level.

Instructional leadership of school administrators exhibits a significantly strong positive correlation with the advancement of Professional Learning Communities (PLC). The dimensions of vision formulation and collaborative teamwork are identified as primary catalysts in this relationship. These findings serve as a strategic framework for administrative professional development, aimed at fostering a collaborative organizational culture and effectively elevating the quality of instructional management within educational institutions.

Keywords: Instructional Leadership; Professional Learning Community; Relationship

บทนำ

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การปฏิรูปการศึกษาไทยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 และแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่เน้นการยกระดับทักษะดิจิทัลและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ปัจจุบันสะท้อนวิกฤตคุณภาพการศึกษาผ่านผลการประเมิน PISA 2022 ที่นักเรียนไทยมีคะแนนด้านการคิดสร้างสรรค์ในอันดับที่ 54 จาก 64 ประเทศ (OECD, 2023) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้จากการท่องจำสู่การคิดวิเคราะห์ โดยมีงานวิจัยจำนวนมากระบุว่า "ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร" (Instructional Leadership) เป็นปัจจัยชี้ขาดต่อความสำเร็จของโรงเรียน (Hallinger, 2023) ควบคู่ไปกับการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

การยกระดับคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 มุ่งเน้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ผ่านการยกระดับทักษะดิจิทัลและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) หัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งทำหน้าที่เป็นจักรสำคัญในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นพฤติกรรมของครูและการจัดการหลักสูตรที่ส่งผลโดยตรงต่อความก้าวหน้าของผู้เรียน (พัฒน์วิทย์ ยี่สารพัฒน์, 2566) ในขณะเดียวกัน กระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมการใช้ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นกลไกหลักในการพัฒนาศักยภาพครู เพื่อเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้สู่การเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เชิงวิเคราะห์ PLC ทำหน้าที่เป็นพื้นที่แห่งความร่วมมือที่ช่วยลดความโดดเดี่ยวในการทำงาน โดยการรวมพลังแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน สำหรับในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 กระบวนการ PLC ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารและหาทางออกที่สร้างสรรค์ต่อปัญหาหน้างานจริง เพื่อการพัฒนาครูที่ยั่งยืน ดังนั้น เมื่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารทำหน้าที่ชี้ชวนและจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม ย่อมส่งผลให้ PLC กลายเป็น

วัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง กระบวนการประสานพลังร่วมกันนี้ไม่เพียงแต่พัฒนาสมรรถนะในวิชาชีพครู แต่ยังเป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเติบโตของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (ชูดากร มุลมณี , 2565)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นพื้นที่วิจัยที่มีความน่าสนใจ เนื่องจากมีการขับเคลื่อนนโยบาย PLC อย่างเป็นระบบเพื่อแก้ปัญหาหน้างานจริง แต่จากการดำเนินงานตามรายงานประจำปี พบปัญหาสำคัญคือ ครูมีข้อจำกัดด้านเวลาจากการทำกิจกรรมที่ซ้ำซ้อนและภาระงานเอกสารจากระบบสารสนเทศที่ไม่เชื่อมโยงกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องในการพัฒนาการเรียนรู้ ผู้วิจัยในฐานะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของในพื้นที่ได้สังเกตเห็นว่า ในสถานศึกษาที่ผู้บริหารแสดงบทบาทผู้นำทางวิชาการที่ชัดเจนจะสามารถบริหารจัดการทรัพยากรและลดภาระงานที่ไม่จำเป็นเพื่อให้ครูมุ่งเน้นที่ PLC ได้ดีกว่า อย่างไรก็ตาม ยังขาดงานวิจัยเชิงประจักษ์ในพื้นที่ โดยที่ระบุความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการดำเนินงาน PLC อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลในการตัดสินใจเชิงนโยบายระดับเขตพื้นที่(สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3, 2567)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

การทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาหลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ Hallinger, P., & Murphy, J. (1985); ธีรธนพัชร ร้อยดาพันธ์ (2565); ปนัชดา สระาคำ (2565); เบญจมาภรณ์ คุ่มทรัพย์ (2565); ญัฐชยา กุลทนางวงษ์ (2566); พัฒนวิทย์ ยี่สารพัฒน์ (2566); ศิริพร ไสยฉิม (2567); หทัยชนก กระจ่างแจ้ง (2567); สุธามาส บัวคำป้อ (2567); ศศิญาภรณ์ นิตินุช (2568) และ ลีริกร เขตกิจ (2568) ผู้วิจัยได้

สังเคราะห์องค์ประกอบโดยเลือกด้านที่มีความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป พบว่ามีจำนวนทั้งหมด 6 ด้าน และในส่วน
ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ผู้วิจัยได้ยึดตามกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) และวรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 6 ด้าน ดังนี้

1) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย การกำหนดทิศทางการจัดการดำเนินงานเพื่อ
พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างชัดเจนและมีส่วนร่วม

2) การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและปรับปรุงหลักสูตร
สถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานและความต้องการของผู้เรียน

3) การนิเทศการศึกษา การจัดระบบนิเทศ ติดตาม และสังเกตการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการทำงานของครู

4) การพัฒนาวิชาชีพครู การส่งเสริมและวางแผนพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ สนับสนุน
การอบรมและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพครู

5) การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เป็นระเบียบ
และสวยงาม เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา

6) การพัฒนานักเรียน การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และ
ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างเป็นระบบ

2. องค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีจำนวน 6 ด้าน ได้แก่

1) วิสัยทัศน์ร่วม การมองเห็นเป้าหมายและทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนไปในทิศทางเดียวกัน
ของผู้บริหารและครู

2) ทีมร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือ การทำงานเป็นทีมบนพื้นฐานความไว้วางใจ การคิดร่วมกัน
และความรับผิดชอบร่วมกัน

3) ภาวะผู้นำร่วม การกระจายอำนาจการตัดสินใจและเสริมพลังอำนาจให้ครูได้แสดงบทบาท
ผู้นำในการขับเคลื่อนคุณภาพ

4) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการ
ปฏิบัติจริงเพื่อพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู

5) ชุมชนกัลยาณมิตร การสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เปิดเผย เกื้อกูล และปลอดภัยจากการ
ใช้อำนาจกดดัน

6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน การจัดสรรปัจจัยด้านเวลา ทรัพยากร และงบประมาณที่เอื้อต่อ
การคงอยู่ของชุมชนการเรียนรู้

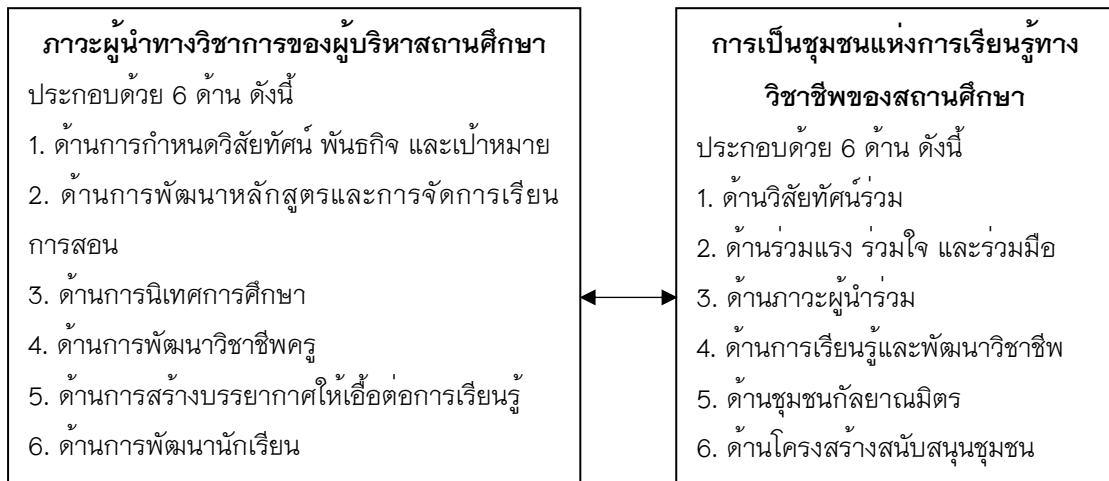
จากการสังเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาท
สำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มุ่งเน้นการลดภาระงานครู
และยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับพื้นฐานพหุวัฒนธรรม ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะสามารถ

จัดสรรทรัพยากรและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการร่วมแรงร่วมใจของครู ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่องค์กรคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีของ ฮอลลิงเจอร์ และ เมอफी (Hallinger & Murphy) ร่วมกับการสังเคราะห์แนวคิดจากนักวิชาการ 11 ท่าน และกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ตัวแปรสำคัญ 2 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัย เชิงปริมาณ (Quantitative Research) พื้นที่วิจัย คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 2,085 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3, 2567) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 327 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 1 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) สถานภาพทั่วไป 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร 6 ด้าน และ 3) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 ด้าน ซึ่งสร้างขึ้นจากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย (Cronbach's Alpha Coefficient) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.981 ใช้ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา รวบรวมข้อมูลโดย การแจกแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) ผ่านระบบเครือข่ายของสถานศึกษา นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ พื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิงเพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson’s Product Moment Correlation)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม ทั้ง 6 ด้าน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยมี ($\bar{X}$ = 4.48 S.D. = 0.21) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านการนิเทศการศึกษา ซึ่งซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุดเช่นกัน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับสุดท้ายคือ ด้านการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	(n = 327)		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย	4.59	0.34	มากที่สุด	1
2	ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.54	0.39	มากที่สุด	2
3	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.52	0.33	มากที่สุด	3
4	ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู	4.37	0.35	มาก	5
5	ด้านการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้	4.34	0.78	มาก	6
6	ด้านการพัฒนานักเรียน	4.50	0.30	มากที่สุด	4
รวม		4.48	0.21	มาก	

จากตารางที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับด้านที่มีค่าเฉลี่ยซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนานักเรียน สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ได้แก่ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และด้านการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด โดยมี ($\bar{X}$ = 4.56 S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม และด้านภาวะผู้นำร่วม ซึ่งซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุดเช่นกัน

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน

ข้อ	การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา	(n = 327)		ระดับ	อันดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	4.65	0.45	มากที่สุด	2
2	ด้านร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือ	4.72	0.38	มากที่สุด	1
3	ด้านภาวะผู้นำร่วม	4.58	0.48	มากที่สุด	3
4	ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ	4.48	0.52	มาก	5
5	ด้านชุมชนกัลยาณมิตร	4.52	0.50	มากที่สุด	4
6	ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	4.41	0.58	มาก	6
รวม		4.56	0.25	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยภาพรวมซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับด้านที่มีค่าเฉลี่ยซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือ รองลงมาคือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านภาวะผู้นำร่วม และด้านชุมชนกัลยาณมิตร สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ได้แก่ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ และด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ทั้ง 6 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาทั้ง 6 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภาพรวม ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง ($r = 0.874$) รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา

ตัวแปร	วิสัยทัศน์ร่วม	ด้านร่วม	ด้านภาวะ	ด้านการ	ด้านชุมชน	ด้านโครงสร้าง	การเป็น
	(Y ₁)	แรง ร่วม	ผู้นำร่วม	เรียนรู้และ	กัลยาณมิตร (Y ₅)	สนับสนุน	ชุมชนแห่ง
		ใจ และ	(Y ₃)	พัฒนา		ชุมชน (Y ₆)	การเรียนรู้
		ร่วมมือ		วิชาชีพ			ทาง
		(Y ₂)		(Y ₄)			วิชาชีพ (Y)
การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย (X ₁)	.812**	.754**	.680**	.655**	.712**	.620**	.758**
การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X ₂)	.720**	.845**	.690**	.750**	.722**	.685**	.785**
การนิเทศการศึกษา (X ₃)	.740**	.722**	.815**	.795**	.802**	.710**	.812**
การพัฒนาวิชาชีพครู (X ₄)	.765**	.780**	.792**	.886**	.820**	.755**	.845**

ตัวแปร	วิสัยทัศน์รวม (Y ₁)	ด้านรวม แรง รวม ใจ และ รวมมือ (Y ₂)	ด้านภาวะ ผู้นำรวม (Y ₃)	ด้านการ เรียนรู้และ พัฒนา วิชาชีพ (Y ₄)	ด้านชุมชน กัลยาณมิตร (Y ₅)	ด้านโครงสร้าง สนับสนุน ชุมชน (Y ₆)	การเป็น ชุมชนแห่ง การเรียนรู้ ทาง วิชาชีพ (Y)
การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (X ₅)	.685**	.710**	.735**	.728**	.840**	.812**	.778**
การพัฒนาพนักงาน (X ₆)	.752**	.770**	.725**	.802**	.795**	.740**	.805**
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	.815**	.842**	.808**	.885**	.892**	.828**	.874**

หมายเหตุ: ** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ทุกด้านของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย (X₁) พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงสุดกับด้านวิสัยทัศน์รวม (Y₁) ($r = 0.812$) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระดับสูง
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X₂) พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงสุดกับด้านรวมแรง รวมใจ และรวมมือ (Y₂) ($r = 0.845$) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง
3. การนิเทศการศึกษา (X₃) พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงสุดกับด้านภาวะผู้นำรวม (Y₃) ($r = 0.815$) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง
4. ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู (X₄) พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงสุดกับด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ (Y₄) ($r = 0.886$) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง
5. ด้านการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (X₅) พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงสุดกับด้านชุมชนกัลยาณมิตร (Y₅) ($r = 0.840$) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง
6. ด้านการพัฒนาพนักงาน (X₆) พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงสุดกับด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ (Y₄) ($r = 0.802$) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมจากหน่วยงานต้นสังกัดให้มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ โดยมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้มากกว่าการบริหารงานทั่วไป มีการนำระบบบริหารจัดการสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อกำกับติดตามงานวิชาการอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีการสร้างความร่วมมือกับครูและบุคลากรในการวางแผนและแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้กระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามีความเข้มแข็งและขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูดากร มูลมณี (2565) ได้ทำ

เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษามีการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยภาพรวมซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ได้กลายเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่ โดยมีการส่งเสริมอย่างเป็นระบบจากผู้บริหารสถานศึกษาที่ตระหนักว่าการเรียนรู้ร่วมกันของครูคือวิธีการพัฒนาวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพที่สุด มีการสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบเปิดใจ รับผิดชอบ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ระหว่างกันเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน ทำให้เกิดนวัตกรรมการสอนใหม่ๆ และความผูกพันภายในองค์กรที่แน่นแฟ้นขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิตา เชื้อคมตา (2566) ได้ทำเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ระดับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยรวมซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการแสดงบทบาทเป็นโค้ชและผู้สนับสนุนทางวิชาการจะสามารถจัดอุปสรรคและสร้างแรงจูงใจให้ครูเกิดความเชื่อมั่นในการทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายด้านคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิตา เชื้อคมตา (2566) และ พิมลพรพรรณ ปัญญาปิง และ นิคม นาคอ้าย. (2568). ที่ยืนยันว่าภาวะผู้นำเป็นปัจจัยต้นทางสำคัญในการวางรากฐานวัฒนธรรมองค์กรและเป็นกลไกหลักที่ขับเคลื่อน PLC ให้ดำเนินไปอย่างมีระบบ อันจะนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการช่วยเสริมกระบวนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบหากผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็งจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา

สรุป

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และความสัมพันธ์ระหว่างสองปัจจัยดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ขณะที่ด้านการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่ยังซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก จึงมีข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมทางกายภาพควบคู่ไปกับจิตวิทยา ตลอดจนจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น สำหรับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา พบว่าซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุดในการรวม โดยเฉพาะด้านร่วมแรงร่วมใจ และร่วมมือ ซึ่งควรส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีมและจัดตารางเวลาสนับสนุนโครงสร้างสนับสนุนชุมชนให้เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะด้านการพัฒนาวิชาชีพครูมีความสัมพันธ์สูงสุดกับการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ จึงแนะนำให้ผู้บริหารใช้อำนาจแบบกระจายเพื่อเสริมพลังอำนาจให้ครูได้แสดงบทบาทผู้นำในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างอิสระ และที่สำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการที่เป็นกุญแจสำคัญในการวางรากฐานวัฒนธรรมองค์กร และเสนอแนว

ทางการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารเพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน โดยการกำหนดโครงการหรือกิจกรรมทางวิชาการที่หลากหลาย เช่น การประกวดทักษะวิชาการ หรือการจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ตื่นตัวและมีชีวิตชีวา

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา พบว่า ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรร่วมกันวางแผนจัดหาทรัพยากรและสื่อเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการจริงของครู เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาชีพให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในระดับสูง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการในการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC โดยเน้นการสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจและการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อส่งเสริมให้ครูเกิดการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3

2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3

3. ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญจิรา แต่งทอง. (2565). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ชุตานกร มุลมณี. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. *วารสารการบริหารการศึกษาและนวัตกรรมการศึกษา*, 2(2), 154–160.
- ญาณิสสา สมอเพื่อน. (2567). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. *วารสารวิชาการและวิจัยทางศึกษาศาสตร์*, 15(1), 99–110.
- ณัฐชยา กุลทนางวงษ์, หยกแก้ว กมลวรรณ, และสุกัญญา รุจิเมธภาส. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 กับประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ. *วารสารนวัตกรรมและการจัดการเรียนรู้*, 5(6), 34–35.
- ณัฐฐา ปานแดง. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ธีรชนพัชร ร้อยดาพันธุ์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจมาภรณ์ คุ่มทรัพย์. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดนนทบุรี (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปณัชดา สระาคำ. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกริก.
- ปัญญา คิริโชติ. (2568). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 20(1), 142–150.
- ปาริชาติ เข่งแก้ว. (2563). แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. *วารสารบริหารการศึกษาบวหลวง*, 19(2), 181–190.

- พัฒนวิทย์ ยี่สารพัฒน์. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 5(8), 50–63.
- พิมลพรรณ ปัญญาปิง และนิคม นาคอ้าย. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารการบริหารการศึกษาและนวัตกรรมการศึกษา*, 5(2), 108–119.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2554). *การวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คำสมัย.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557). โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 25(1), 1–10.
- วนิดา เชื้อคมตา. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิทยา ศรีอินทร์. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู. *วารสารนวัตกรรมจัดการศึกษาและการวิจัย*, 6(2), 235–245.
- ศศิญาภรณ์ นิตินุช และบรรจบ บุญจันทร์. (2568). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครู. *วารสารเสียงธรรมจากมหายาน*, 11(1), 189–190.
- ศิริพร ไสยฉิม. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลโรงเรียนขยายโอกาส. *วารสารนวัตกรรมการศึกษา*, 7(1), 115–125.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *แนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562, 15 สิงหาคม). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545–2549*. สืบค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2568, จาก <https://www.nesdc.go.th>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (2567). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. เชียงราย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.
- สิริกร เขตกิ่ง. (2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารชัยภูมิปริทรรศน์*, 8(1), 260–270.
- สุธามาส บัวคำป้อ. (2567). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 9(2), 7–15.
- Hallinger, P. & Murphy, J. (1985). Assessing the instructional management behavior of principals. *Elementary School Journal*, 86(2), 217–247.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- OECD. (2023). *PISA 2022 results (Volume I): The state of learning and equity in education*. Paris: OECD Publishing.

